

**ДО ЧЛЕНОВЕТЕ НА
НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ЗАЩИТА
НА ДИСЕРТАЦИОНЕН ТРУД**

СТ А Н О В И Щ Е

От д-р Ралица Янкова Илкова, доцент по наказателно право в Юридическия факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ – член на научното жури за публична защита на дисертационния труд на Димитрия Николаева Дърмонска, докторант на самостоятелна подготовка на обучение в Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, на тема „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела“, за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление „3.6 Право“, научна специалност „Наказателен процес“

ПОЧИТАЕМИ ЧЛЕНОВЕ НА НАУЧНОТО ЖУРИ,

Със Заповед № РЗЗ- 5305/ 07.11.2017 г. на Ректора на ПУ „Паисий Хилендарски“ съм определена за външен член на научното жури по процедурата за защита на дисертационния труд на Димитрия Николаева Дърмонска за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование: 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6 „Право“, научна специалност „Наказателно процес“. В това си качество предоставям следното становище:

I. Кратко представяне на докторанта и на неговия труд

Докторантът Димитрия Николаева Дърмонска е получила висшето си юридическо образование в Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“ (1997 – 2002 г.).

В периода 2003 – 2005 г. работи последователно като технически сътрудник и юрисконсулт в отдел „Правен“ при „Електроразпределение – Пловдив“ ЕАД – гр. Пловдив. В периода 11.05.2005 г. - 21.03.2006 г. работи като младши следовател при ОСО при ОП – гр. Пловдив, а от 22.03.2006 г. е назначена за прокурор при Районна прокуратура – гр. Пловдив – длъжност, която заема до 15.03.2015 г. От тогава и понастоящем заема длъжността прокурор при Окръжна прокуратура – гр. Пловдив, като в периода 01.08.2014 г. – 01.08.2015 г. е постоянен преподавател на кандидатите за младши прокурори – випуск 2014/2015 г., при Националния институт на правосъдието, а в периода 14.09.2015 г. – 14.12.2015 г. е командирована като прокурор в Софийска градска прокуратура.

Димитрия Дърмонска е зачислена като задочен докторант в Юридическия факултет на Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“, в област на висше образование: 3 „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление: 3.6 „Право“, научна специалност „Наказателно процес“ от 01.03.2014 г. Интересите ѝ са предимно в областта на наказателния процес.

Научен ръководител на докторанта Димитрия Дърмонска е проф. д.ю.н Никола Манев. По темата на дисертационния труд докторантката има три публикации, както следва: „Преглед на развитието на института на въззивното частно обжалване по наказателни дела“ – в: сп. „Правна мисъл“, бр. 3/2017 г.; „Произход и историческо развитие на въззивното наказателно производство до края на XIX век във Франция, Германия и Русия“ – в: Специализирано юридическо онлайн списание на ЮФ на ПУ „Паисий Хилендарски“ – Пловдив, бр. 1/2017 г.; „Общ преглед на въззивното наказателно производство съгласно Закона за углавното съдопроизводство“ – в: сп. „Норма“, бр. 6/2017 г.

Дисертационният труд на докторанта е на тема „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела“ и представлява задълбочено и системно изследване, което има не само научно, но и особено значимо и открояващо се практическо значение.

Обект на научния анализ на кандидата са историческото развитие, правната същност и спецификите на въззивното производство по Глава XXI от Наказателно-процесуалният кодекс. Предмет на изследването са същностните черти и спецификите на въззивното производство по наказателни дела.

Целите, които докторантът си е поставил, е да се очертаят спорните въпроси и недостатъците и да се изведат конкретни предложения за усъвършенстване на равната уредба на института, като се изследват основните характеристики, общите положения и спецификите на въззивното производство по наказателни дела, въз основа на действащото законодателство и възприетите в правната теория и съдебната практика положения, които, според докторанта, биха могли да се реализират през изпълнението на следните конкретни задачи: анализ на правната уредба на въззивното производство по наказателни дела в актуалната му редакция; изясняване и анализ на основните характеристики и специфики на института; обосноваване на конкретни изводи за положителните аспекти и недостатъците в правната регламентация, като се изведат следващите от това предложения *de lege ferenda*.

Изследването се характеризира със структура, включваща увод, три глави и заключение.

В първата глава, озаглавена „Обща характеристика на въззивното производство“, докторантът разглежда произхода и развитието на апелацията – както в континентална Европа, така и в България. Логичен акцент в изложението е поставен върху уредбата на въззивното производство от влизане в сила на Закона за углавното съдопроизводство през 1897 г. до наши дни. Подробно, задълбочено и обосновано се изясняват същността и основните характеристики на въззивното производство, съгласно сега действащия НПК. Направена е съпоставка между това и другите контролни производства – контролно-отменителното, касационното и производството по възобновяване на наказателните дела.

В глава втора от дисертационния труд, озаглавена „Общи положения на въззивното производство и проверка на жалбата/протеста от първоинстанционния съд“ подробно се

изясняват предметът и пределите на въззивна проверка, допускането на доказателства пред въззивния съд и правомощието му да установява нови фактически положения. Застъпени са въпросите за страните във въззивното производство и правния интерес на всяка от тях да инициира проверка на правилността на първоинстанционния съдебен акт. Подробно са обсъдени общите правила, отнасящи се до срока и реда за подаване, формата и съдържанието и процесуалното действие на жалбата и протеста. Изследван е процесуалният ефект на валидно подадените жалба и протест. Предмет на анализ, също така, са проверката за допустимост на жалбата и протеста от първоинстанционния съд и тези, свързани с оттеглянето им в различни етапи от производството.

В глава трета, озаглавена „Съдебно заседание на въззивната инстанция. Правомощия на въззивния съд. Съдържание на въззивния съдебен акт“, авторът е концентрирал усилията си да изясни задълбочено въпросите относно необходимите подготвителни действия на втората инстанция за разглеждане на делото в съдебно заседание, когато е сезирана с редовна и допустима жалба или протест. Изследвани са още и въпросите по призоваването и участието на страните при разглеждане на делото, както и всички етапи от съдебното заседание пред въззивния съд. Акцент е поставен върху доклада на съдията – докладчик. Особено внимание е отделено от докторанта на правомощията на въззивния съд при проверка на присъдата и постановяването на крайния съдебен акт, което е сторено прецизно и с нужната дълбочина и аналитичност. Изяснени са въпросите, които се поставят относно съдържанието на крайния съдебен акт, с който приключва въззивното производство по наказателни дела.

Направени са и предложения *de lege ferenda*.

Изследването е с общ обем от 299 страници, включително съдържание и списък на използваната литература; справката за литературните източници съдържа общо 30 заглавия на български автори; бележките под линия са общо 246 на брой; цитиранията са коректни.

II. Оценка на научните и научно-приложни резултати и приноси на дисертационния труд

Дисертационният труд представлява безспорен принос в наказателнопроцесуалната теория. Като основни **приносни моменти** на автора следва да се очертаят следните:

Адмирации заслужават сериозните усилия, положени от докторанта, за изясняване на възникването и развитието на въззивното производство по наказателни дела, както в Европа, така и в България и на тази база – очертаване на правната същност и основните същностни характеристики на въззивното производство по сега действащия НПК.

Докторантът е положил изключително сериозни усилия да анализира въпросите на въззивното производство по наказателни дела, като особено внимание е отделено на правомощията на съда при проверка на правилността и законосъобразността на първоинстанционната присъда.

Анализът, който докторантът прави на въпросите на въззивното производство е силно практически ориентиран, вероятно и предвид успешната професионална кариера на докторанта като практикуващ юрист. В тази насока ще способства богатата съдебна практика, събрана, обсъдена и анализирана от докторанта и онагледена в изследването.

Вярно е, че всеки от въпросите, касаещи правната същност на въззивното производство и етапите, през които преминава то, са с такава сложност, че предпоставят самостоятелно дисертационно изследване, но независимо от това г-жа Дърмонска е съумяла успешно да обхване цялостната проблематика на въззива, като предложи собствена гледна точка за тълкуване на основните спорни въпроси.

Ценен принос на автора е обобщаването и задълбоченият анализ на правомощията на въззивната инстанция. Впечатлява детайлният преглед на правомощията на въззивния съд, когато е сезиран с протест от прокурора.

С категоричност може да се твърди, че дисертационният труд се характеризира с множество приносни моменти, най-съществените от които са свързани именно с правомощията на въззивната инстанция

по наказателни дела и изясняване на понятието за неправилност на присъдата.

Ценен принос има докторантът при формулиране на препоръки *de lege ferenda*. Всички те заслужава да бъдат поставени на по-широко обществено обсъждане, с оглед извеждане на рационални предложения за изменение на наказателното ни законодателство.

Работата се чете леко, стилът и правният изказ на докторанта са на висота. Изследването се характеризира с добра систематика и обоснованост на авторовите тези.

III. Критични бележки и препоръки

Анализираният научен труд се характеризира с безспорни приносни моменти, но следва да бъдат направени и някои **критични бележки**.

Прави впечатление известната диспропорция в работата, макар същата да може да се обясни с добросъвестността и пунктуалността на кандидата. Така, историческите бележки касателно възникването и развитието на въззивното производство от Древен Рим до наши дни, както в Европа, така и у нас, заема близо сто страници или около една трета от работата, докато на въпросите на правната същност на института, които сами по себе си са дисертабилни, са отделени около шест страници.

Не са били обект на критичен анализ основните теоретични достижения до момента относно същността на въззивното производство, които без съмнение се явяват в основата на авторовите съждения в тази насока.

Уместно би било в изследването да намерят място въпросите на актуалната уредба на въззивното производство в други държави – членки на ЕС, при все, че такива са изследвани от кандидата при подготовката на една от научните му публикации, свързани с темата на дисертационния труд. Подобно изследване би се явило неопценима помощ за законодателя.

Работата би спечелила значително, ако докторантът изследва и достиженията на европейската правна мисъл по отношение на въззивното разглеждане на наказателни дела, в т.ч. ако се запознае с

теоретичните достижения на чужди учени и уредбата на въззива в други страни. Вероятно това би допринесло за извеждане на добри практики и други предложения за допълване, осъвременяване и усъвършенстване на действащото българско наказателнопроцесуално законодателство.

Направените критични бележки, обаче, не влияят на общата положителна оценка на дисертационния труд. Те не разколебават безусловно налагащия се извод, че научната работа е написана в резултат на упорита работа и добросъвестните усилия на автора в областта на научния анализ.

Научната работа на дисертанта недвусмислено сочи, че докторантът Димитрия Николаева Дърмонска се отличава със способност да изследва всестранно и задълбочено наказателнопроцесуална проблематика; има богати теоретични познания в областта на наказателния процес; демонстрира, че може да работи с големи масиви от информация, от които е способна да формулира релевантни научни изводи.

IV. Заключение

В заключение, имайки предвид изложените по-горе съображения, изразявам **положителната си оценка**, че представеният за защита дисертационен труд на тема: „Въззивното обжалване и протестиране на първоинстанционните съдебни актове в производството по наказателни дела“ отговаря на изискванията на чл. 6, ал. 3 от Закона за развитието на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и на чл. 27, ал. 2 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ за получаване на образователната и научна степен „доктор“, поради което предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ по професионално направление „3.6 Право“, научна специалност „Наказателен процес“ на Димитрия Николаева Дърмонска.

Член на научното жури:

(доц. д-р Ралица Илкова)

София, 20 ноември 2017 г.